

بسم الله الرحمن الرحيم

نمونه هایی از کاربرد اختیارات قلب و
ابدا در اشعار فارسی

تهیه کنندگان:

پرستو لواسانی

فاطمه زهرا محمدی نسب

با تشکر از استاد محمد صادقی

علوم و فنون

محمد صادقی

ابدال

می کوش به هر ورق که خوانی

کان دانش را تمام دانی

می کوش ب هر ورق که خانی

- - U - U - U U -

کان دانش را ت مام دانی

- - U - U - -

ابدال

وزن: مفعول مفاعلن فعلن

هر چه داری اگر به عشق دهی کافرم گر جوی زیان بینی

هر چ دا ری ا گر ب عشق د هی

- U U / - U - U -

کا ف رم گر چ وی ز یان بی نی

- / - U - U / - - U -

ابدال

وزن : فاعلاتهن مفاعلن فعلن

علوم و فنون

محمد صادقی

سوی همسایه پی نان رفتم
تا مرا دید در خانه ببست

سوی هم سای پی نان رف تم
- U - - U / - U ^{*} ل - / -

تا م را دید د ر خان ب بست
- U - - U / - UU ^{*} ل -
ابدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر مصوت کوتاه به بلند

هر که آمد به جهان نقش خرابی دارد
در خرابات بگویید که هوشیار کجاست

هر ک آمد ب ج هان نق ش خ را بی دا رد
- U - - U U / - - U U / - -
در خ را بات ب گو بید ک هش یار ک جاست
- U - - U U / - - U U / - -
ابدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

علوم و فنون

محمد صادقی

آمدنش فرخ و فرخنده باد

آمد نوروز هم از بامداد

آ مد نو روز ه مز بام داد

- - U - / - U -

آ مَدَ نَشَ فَرُّخُ فَرَخَنَدَ بَاد

- - U U - / - U -

ابدال

وزن : مفتعلن مفتعلن فاعلن

چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست
سخن شناس نه ای جان من خطا اینجاست

چُ بش ن وی سُخ ن اه لِ دل م گو کِ خ طاست

- U - U / - U U * U / - U -

سُخن شِ ناس ن ای جا ن من خ طا این جاست

- U - U / - U - U -

ابدال

وزن : مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

* : اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

دست در دامن مولا زد در که علی بگزرو از ما مگز

دست در دا م ن م لا زد در

- _ / - U U U / - U -

ک ع لی بگ ذ ر از ما م گ ذر

- U U / - - U U / - - U U

ابدا

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار
که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند

ت با خ دا ی خ دن داز کا ر دل خش دار

- _ / - U - U / - U - U

ک رح م گر ن ک ند مد د عی خ دا ب ک ند

- U U / - U - U U / - U - U

ابدا

وزن : مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

علوم و فنون

محمد صادقی

یار با ماست چه حاجت که زیادت طلبیم
دولت صحبت آن مونس جان ما را بس

یار با ماست چ حاجت ک ز یا دت طل بیم
 دو ل ت صح بت آن مو ن س جان ما را بس

وزن : فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعل

۱: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

با که گویم به جهان محرم کو؟
 با ک گو یم ب ج هان مح رم کو
 - _ / - - U U / - - U - _{ا بدال}
 چ خ بر گو یم با بی خ ب ران
 - U U / - - U _{ا بدال}

وزن: فعلاتن فعلاتن فعل

۱: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

علوم و فنون

محمد صادقی

به وفای دل من ناله برارید چونانک
چنبر این فلک شعوذه گر بگشایید

ب و فا ی د ل م ن ا ل ب را رید چ نانک
- U U - U/U* U - U - U/U¹ -

چن ب ر این ف ل ک شع و ذ گر بگ شا بید
- U² U / - U U / - U/U* U / - U -
ابدا

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

* : اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

دلم شکسته تر از شیشه های شهر شماست

شکسته باد کسی کاین چنینمان میخواست

د لم ش کس ت ت رز شی ش ها ی شه ر ش ماست
- U - U - U/U / - U - U/U / -

ش کس ت باد ک سی کین چ نی ن مان می خاست
- U - U/U / - U - U - U/U / - U - U
ابدا

وزن: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

علوم و فنون

محمد صادقی

نمایند تیری در ترکش قضا که فلک
سوی دلم به سر انگشت امتحان نگشود

ن ماند تی ری در تر ک ش ق ضا ک ف لک
- U - / - - / U U * U - / U -

سوی دلم ب س رن گش ت ام ت حان ن گ شود
- U U / - U - U / - - U U / - U U * U
ابدا

وزن: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

شبی که دیده کنم روشن از تماشایت
قتله مذ تحریر بود چراغ مرا

ش بی ک دی د ک نم رو ش نز ت ما شا یت
- - / - u - u / - u - u -

ف تی ل مد د ت حی یر ب ود چ راغ م را
- uu / - u - u / - - u u / - u - u
ابدا

وزن: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

علوم و فنون

محمد صادقی

چیست گردون هوس افزای خیالات عدم
علمی را به همین صفر حساب است اینجا

چیست گردون هوس زای خیالات عدم
- u u / - - u u / - - u u / - - u -
علمی را به همین صفر حساب تین جا
- - / - - u u / - - u u / - - u -
آبدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

بز را نیست آشنا رو و اس خرد و جهل کی شوند عدیل؟

خ رد جهل کی شوند ع دیل
* - U U / - U - U / - U
بز را نیست آشنا رو و اس
- - U / - U - U / - - ابدال

وزن: فعلاتن مفاعلن فعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

مه قابیل و کهترش هابیل

که پسر بود دو مر آدم را

ک پ سر بود د م را دم را

- - / - u ^{*}u / - u u

مه قا بی ل که ت رش ها بیل

- - / - u - u / - -

ابدال

وزن: فعلاتن مفاععلن فعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

خلق را چرخ فرو بیخت نمی بینی

خس ماندست همه بر سر پرویزن

خلق را چرخ رو بیخت نمی بی نی

- / - u u / - - u u

خس مان دست هم بر سر پروی زن

- / - u u / - - u u

ابدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فع

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

روز با روزه و با ناله و با تسیحی

شب با مطرب و با باده‌ی ریحانی

روز با روز و با نال و تس بی حی

- / - - u u / - - u ¹

شب با مطر ب با دی ری حانی

- / - - u u / - - u ^{ابدال}

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فع

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

ای تن من تو مگر بچه‌ی گردونی

بچه گردونی زیرا سوی من دونی

ای ت ن من ت م گر بچ چی گر دو نی

- / - - u u / - - u ¹

بچ چ گر دو نی زی را سوی من دو نی

- / - - u u / - - u ^{ابدال}

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فع

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

زر خواهی و ترنج اینک از این دو رخ من
می خواهی و گل و نرگس و از آن دو رخ جوی

زر خا هی ت رن جی ن ک زین د رخ من
- u u / - - u u / - -
می خا هی گ ل نر گ س زان دو رخ جوی
- / - - u u / - u * u u / - -
آبدال آبدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

بد کردم که به جای تو جفا کردم
نه نکو کردم دام که خطا کردم

بد کر دم ک ب جا ی ت ج فا کر دم
- / - - u u / u * - u u / - -
ن ن کو کر دم دا نم ک خ طا کر دم
- / - - u u / - - / - - u u
آبدال آبدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فع

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

ر ز ب ا ن ش د ب ه س و ی ر ز ب ه س ح ر گ ا ه ا ن
ک ه د ل ش ب و د ه م ب ش س و ی ر ز خ ا ه ا ن

ر ز ب ا ن ش د ب س و ی ر ز ب س ح ر گ ا ه ا ن
- - - U / - U U * L - / - U U -
ک د ل ش ب و د ه م ب ش س و ی ر ز خ ا ه ا ن
- / - - U U / U L * U U / - - U U
_____ ابدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعل

*: اختيار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

ب ه ب ا ه س ت ج ف ت و ب د ب ا ن ي س ت ب ه ب ه ب ا ن ي س ت ب ر ه ا ن

ب ه ب ا ه س ت ج ف ت ب د ب ا ن ي س ت
- - - U / - U -
ب ب ه ب ا ن ي س ت ب ر ه ا ن
- U U / - U -
_____ ابدال

وزن: فعلاتن مفاعلن فعلن

علوم و فنون

محمد صادقی

دل عاشق چه غم از سوزش دوران دارد کشتی نوح چه اندیشه‌ی طوفان دارد

دل عا شق چ غ مز سو ز ش دو ران دا رد
۱ - - / - - U U / - -

کش تی نوح چ ان دی ش ی طو فان دا رد
- * U / - U / - - ^{*} -
ابدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغیر کمیت مصوت ها

هر چه ز اصحاب دل باشد اول خیال گردد آخر وفا چونکه درآید نگار

هر چ ز اص حا ب دل با شد او ول خ يال
- - U U / - - _ / - - U -

گردد آخر وفا چن ک د را يد ن گار
- - - U - / - U U ^{ابدال}

وزن: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

علوم و فنون

محمد صادقی

عابدان رو به سوی قبله اسلام کنند
عارفان را نبود قبله جان جز کویت

عا ب دان رو ب سوی قب لی اس لام ک نند
- U - U / - U U / - U ¹
عا ر فان را ن ب ود قب لی جان جز کو یت
- U - U / - U U / - U
ابداں

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن
*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

منادیان قدح را به جان زنم لبیک
چو من حریفی لبیک گوی باده بیار

م نا د یا ن ق دح را ب جان ز نم لب بیک
- _ / - U / - U - U
چ من ح ری فی لب بیک گوی با د ب یار
U - U - U / - U - U ^{*} / - U
ابداں

وزن: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
*اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه

علوم و فنون

محمد صادقی

روزی از معرفت و فقه بسوزد ما را
که بگوییم که جنید است و ز شیخان کبار

رو زی یز مع رف ت فقه ب سو زد ما را
- _ / - U / - U * U / - U -

ک ب گو یم ک ج نی دس ت ز شی خان ک بیر
- U U / - U U / - U U / - U U
ابدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه

چو پشت آینه پیش تو حلقه در گوشم
ز من چو آینه‌ی زنگ خوره روی متاب

چ پش ت آی ن پی ش ت حل ق در گوشم
U - U U / - U * U / - U -

ز من چ آی نی زنگ خرد روی متاب
U - U U / - U * U / - U -
ابدال

وزن: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

گر ز دریا دو سه قطره بپراکند چه باک
باز چون جمع شود رو سوی دریا دارد

گر ز در یا د س قط ر ب پ را کند چ باک
- U - - U U / - * U U / - - U
باز چن جمع ش ود رو سوی در یا دا رد
- U - - U U / - - U
ابدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

سیل بنیاد حباب است نظر وا کردن
هوش ما هم نشود خانه برانداز چرا

سیل بن یا د ح با بست ن ظر وا کر دن
- U - - U U / - - U
هوش ما هم ن ش ود خا ن ب رن داز چ را
- U - - U U / - - U
ابدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

علوم و فنون

محمد صادقی

گرم به شحنگی عاشقان فرود آری

خرج روی تو بر آفتاب و ماه نهم

گ رم ب شح ن گی عا ش قان ف رو دا ری
 - _ / - U / - * U / - U - U
 خ را ج روی ت بر آف تا ب ماه ن هم
 - U U / - U U / - U - U
 ابدال

وزن: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت صوت ها

بی گناهی اگر از عیب و هنر مستغنی است

حیرت آینه دارد لب غمّاز چرا

بی گ نا هی ا گ رز عی ب ه نر مس تغ نیست
 - _ / - U U / - - U U / -
 حی رت آی ن دا رد ل ب غم ماز چ را
 - U * U / - U U / - U - U
 ابدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت صوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

آتشی نیست که آخر نشود خاکستر

پی انجام نمیگیری از آغاز چرا

آت شی نیست ک آخر ن ش ود خا کس تر
 - _ / - U / - U - U -
 پی ان جام ن می گی ری زا غاز چ را
 - U U / - U - U - * / - U
 ابدال

وزن : فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه

ما هم از تاب و تب عشق به خود می بالیم

بر سر آتش اگر هست دمیدن مو را

ما ه مز تا ب ت ب عشق ب خد می با لیم
 - U - U / - U ^{*}U / - U -
 بر سر آت ش گر هست د می دن مو را
 - U ^{*}U / - U / - U - -
 ابدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

اشک در غمگده دیده ندارد قیمت

از بن چاه برآر این مه کنعانی را

اشک در غم ک د ی دی د ن دا رد قی مت

- _ / - _ U U / - U U / - U - ¹

از ب ن چاه ب را رین م ه کن عا نی را

- U U / - U U / - U - ^{ابدا}

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

ناله ها در شکن دام خموشی داریم

خفته پرواز در آغوش شکست پر ما

نا ل ها در ش ک ن دا م خ مو شی دا ریم

- _ / - U U / - U U - ¹

خف ت پر واز د را غو ش ش کس ت پ ر ما

- U - - U U / - U U / - U - ^{ابدا}

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

می کشد جلوه لعل تو به کیفیت می آب حسرت ز لب خنده فروش مینا

می ک شد جل و ی لع ل ت ب کی فی ی ت می

- ع - ع / - ع ع / * ع - ع

آب حس رت ز ل ب خن دف رو ش می نا

- ع - ع / - ع ع / * ع - ع / - ع

ابدا

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

گرمی لاله خونگرم مرا دارد داغ

ورنه مجنون مرا وحشتی از صحرانیست

گر می لالی خون گرم م را دارد داغ

- * ع - ع / - ع ع / - - / - -

ور ن مج نو ن م را وح ش تی یز صح را نیست

- ع - ع / - ع ع / - - / - - ع -

ابدا

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت ها

علوم و فنون

محمد صادقی

سرکشی در قدم کوه جواهر افشارند

وادی حرص به نزدیکی استغنا نیست

سر ک شی در ق د م کو ه ج وا هر اف شاند

- _ / - - ع ع ع / - ع * ع ^۱

وا دی ی حرص ب نز دی کی ی اس تغ نا نیست

- - / - ع - ع / - ع * ع

ابدا

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت صوت ها

معنی عذلت اگر وحشت از آبادانی است

جغد در مرتبه خویش کم از عنقا نیست

مع نی ی عذ ل ت گر وح ش ت زا با دا نیست

- * ع * ع / - ع - ع / - ع ^۱

جغد در مر ت ب ی خیش ک مز عن قا نیست

- - / - ع ع ع / - ع - ع ^۱

ابدا

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

1: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت صوت ها

علوم و فنون

محمد صادقی

نکند دانا مستی نخورد عاقل می

نہد مرد خردمند سوی مسٹی پی

ن ک ند دا نا مس تی ن خ رد عا قل می
- - / - - U U / - - / - - U U

ن ن هد مر د خ رد مند سو ی مس تی پی
 - - / - U U / - U U - U
ايدال

وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعل

*اختیار زبانی تغیر کمیت مصوت کوتاه به بلند

تا پقین آپنه حال زدود صورتش ماضی مستقبل بود

تا ی قین آی ن ی حال ز دود
 - U U/- U ^{*}U U/- - U ⁻¹

صو ر تش ما ضی ی مس تق بل بود

وزن: فعلاتن فعلاتن فعل

۱: اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

*: اختبار زبانی، تغییر کمیت مصوّت ها

علوم و فنون

محمد صادقی

حیف است سخن گفتن با هر کس از آن لب
دشنام به من ده که درودت بفرستم

حی فست س خن گف تن با هر ک س زان لب
- - U U / - - - / - - U / -
دش نام ب من ده ک د رو دت ب ف رس تم
- - - / U U - - U / U U - -
ابدا

وزن: مستفعل مستفعل مستفعل مستف

طناب عمر مرا روزگار گسیخت
هنوز رشته امید از تو نگستم

ط نا ب ع م ر م را دس ت رو ز گار گ سیخت
U - U - U U / - - U / - U
ه نوز رش ت ی ام مید از ت نگ سس تم
- - - / - U - U / - U U / - U - U
ابدا

وزن: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

علوم و فنون

محمد صادقی

ما در خطر افتادیم از عشق چه گوییم
کان جا دل و جان و تن ما را خبری نیست

ما در خ طرف تا دی مز عشق چ گو بیم
- - U U / - - / _ - - U U / -
کان جا دل جا ن ت ن ما را خ ب ری نیست
- - - / U U - - / U U U - / U U - -
ابدال

وزن: مستفعل مستفعل مستفعل مستف

هر چند مه ما را از ما خبری نیست
دل برده ای از ما دل ما را اثری نیست
هر چند م ه ما را از ما خ ب ری نیست
- - U U / ^{*}U - - / _ - - U U / -
دل بر د ای از ما د ل ما را ا ا ث ری نیست
- - U ^{*}U / - - U U - - / U U - -
ابدال

وزن: مستفعل مستفعل مستفعل مستف

*: اختیار زبانی تغییر کمیت صوت ها

علوم و فنون

محمد صادقی

بر تو بدلی نارم دیگر نکنم یاد
هر چند که آرام تو جز با دگری نیست

بر ت ب د لی نا رم دی گر ن ک نم یاد
- * ل ل / - - / - - -

هر چند ک آ را م ت جز با د گ ری نیست
- - / ع ع - - / ع ع - - / ع ع - -
ابدال

وزن: مستفعل مستفعل مستفعل مستف

*: اختیار زبانی تغییر کمیت صوت کوتاه به بلند

زان چشم پر از خمار سرمست
پر خون دارم دو دیده پیوست

زان چش م پ رز خ ما ر سر مس ت
- - ع / ع ع - -

پر خون دا رم د دی د پی وس ت
- - ع / - - ع - -
ابدال

وزن: مستفعل فاعلات مستف

قلب

کیسه هنوز فربه است با تو از آن قوی دلم
چاره چه خاقانی اگر کیسه رسد به لاغری

کی س ه نوز فر ب است با ت ا زان ق وی د لم

- U - U U - / U - U / - U -

چا ر چ خا قا نی ا گر کی س ر سد ب لاغ ری
- U - U U - / - U / - * - U -

وزن: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفاعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه

می رسد از هر طرف شور نی و بانگ دف

می شده جاری به کف بنوش جام مرا

می رس دز هر طرف شور نی بان گ دف

- U - U / - U - / * U U - U / -

می ش د جا ری ب کف ب نوش جا م م را

- U U - U / - U - / * U U - U / -

قلب

وزن: مفاعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

بشنو نیکو شنو نعمت خنیاگران به پهلوانی سماع به خسروانی طریق

بـ شـ نـ وـ نـیـ کـوـ شـ نـوـ نـعـ مـ تـ خـنـ یـاـ گـ رـانـ
 - عـ عـ لـ /ـ - عـ /ـ - عـ عـ لـ /ـ - عـ
 بـ پـهـ لـ وـاـ نـیـ سـ مـاعـ بـ خـسـ رـ وـاـ نـیـ طـ رـیـقـ
 - عـ - عـ /ـ - عـ عـ /ـ - عـ - عـ قـلـبـ

وزن: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

معیوب همه عیب کسان می نگرد از کوزه همان برون تراود که در اوست

مـعـ یـوـبـ هـمـ عـیـ بـ کـ سـانـ مـیـ نـ گـ رـدـ
 - عـ عـ /ـ عـ عـ - عـ /ـ - عـ عـ /ـ - عـ
 اـزـ کـوـ زـ هـ مـانـ بـ رـوـنـ تـ رـا~ وـ دـ کـ دـ روـسـتـ
 - عـ عـ - عـ /ـ عـ عـ - عـ قـلـبـ

وزن: مستفعل مستفعل مستفعل فع

*: اختیار زبانی تغییر کمیت صوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

سنت ابر است این که گیرد از بحر آب
پس به سوی بحر باز قطره باران برد

سن ن ت اب رست این ک گی ر دز بحر آب
- U U - U / - U - U / - U -
پس ب سوی بحر باز قط ری با ران ب رد
- U - / U U - U / U*

وزن: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

گر به تو پیچ جهان مپیچ بر خویشتن
تานه ز هر سوی بیش زیانت آید به جان

گر ب ت پی چد ج هان م پیچ بر خیش تن
- U U - U / - U - U / - U -
تาน ز هر سوی بیش ز یا ن تا ید ب جان
- U U - U / - U - U / U*

وزن: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

علوم و فنون

محمد صادقی

غريو ها گشت راست چنان که گفتی شدست
بر سر اين خاکدان خراب يکسر جهان

غ ریو ها گشت راست چ نان ک گف تی ش دست
 - U - U - U / U - U - U / U - U - U
 قلب قلب

بر س ر این خاک دان خ راب یک سر ج هان
 - U - U / - U - U / - U - U U -
 قلب

وزن: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

توبی که از دیرگاه رأی خطا کار تو
آب نکوکاری از روی نکویان برد

ت یی ک از دیر گاه رأی خ طا کارت
 - U - / - U U - / - U - / - U U -
 آب ن کو کاری یز روی ن کو یان ب رد
 - U - / - U U - / - * - / - U U -

وزن: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوب بلند به کوتاه

علوم و فنون

محمد صادقی

من ز دگر شاعران شعر گروگان برم
اگر ز سرگین عیر بوی گروگان برد

من ز دگر شاعران شعر گ روگان برم
- ع ع - / - ع ع - / - ع -
ا گر ز سرگین ع بیر بوی گ روگان ب رد
- ع - / - ع ع - / ع قلب - ع - ع

وزن: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

پس از صبوری کنون منم که از طبع تو
قاعده نثر و نظم روان حسّان برد

پ سز ص بو ری ک نون م نم ک از طب ع ت
- ع - / - ع ع - / - ع -
قاع دی نث ر نظم ر وا ن حس سان ب رد
- ع ع ل / ع ع - ع قلب - ع - ع

وزن: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

علوم و فنون

محمد صادقی

به که ز بھر سخن بر نگشاید زبان
گر نتواند که مرد سخن به پایان برد

به ک ز به ر س خن بر ن گ شا ید ز بان
- U U / - U U - / - U U -
گر ن ت وا ند ک مر د س خن ب پا يان ب رد
- U - / - U - U / U - U - / - U U -
قلب

وزن: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

*: اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

کیست که پیغام من به شهر شروان برد
یک سخن از من بدان مرد سخن دان برد

کیست ک پی غا م من ب شه ر شر وان ب رد
- U U / - U - U / - U -
یک س خ نز من ب دان مر د س خن دان ب رد
- U U - U U - U - U -

وزن: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن